

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Elar Tamme

Teie 01.07.2024

Inges Kindlustus AS
elar.tamme@inges.ee

Meie 31.12.2024 nr 2.1.-4/24/498-1266-18

Tagasiside andmetega tutvumise võimaldamise seire kohta

2024. a kevadel algatas Euroopa Andmekaitse nõukogu liikmesriikides ühistegevuse, mille eesmärgiks oli saada põhjalikum ülevaade sellest, kuidas on tagatud andmesubjektide õigus tutvuda andmetega, mis tuleneb isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklist 15. Ühistegevusest võttis osa ka Eesti Andmekaitse Inspeksioon. Andmekaitse Inspeksiooni seire keskendus 2024. a andmesubjektide õiguste teostamisele kindlustussektoris, mille raames saadeti täitmiseks küsimustik ka Inges Kindlustus AS-le (Inges, andmetöötaja).

Täname seires osalemast. Käesolevaga toome välja Ingesse vastuste analüüsimisel tuvastatud positiivsed tähelepanekud ja juhime tähelepanu ka töötlemise kitsaskohtadele.

1. Positiivsed praktikad:

- a) andmete väljastamise võimaldamine koha peal ka suuliselt;
- b) andmesubjektile teabe esitamine mh muutunud andmete kohta;
- c) andmetega tutvumise taotluste raporteerimine vastavuskontrollile kord aastas.

2. Kitsaskohad:

- a) Andmetega tutvumise taotluste säilitamistähtaeg. Andmetega tutvumise taotlusi ja nendega seotud kirjavahetusi ja vastuseid säilitab andmetöötaja võimalike tsiviilnõuete aegumiseni, milleks on üldjuhul 3 aastat.¹

Säilitamise piirangu põhimõtte kohaselt (IKÜM art 5 lg 1 punkt e) peavad vastutavad töötajad tagama ka selliste isikuandmete (juurdepääsutaotlused ja nendega seotud kirjavahetus) asjakohased säilitamistähtajad ja suutma nende asjakohasust tõendada (IKÜM art 5 lg 2). Igasugune säilitamine peab olema objektiivselt põhjendatud. Siinkohal tuleks arvesse võtta, et koondandmete pakett, mis sisaldab kõiki taotluse esitanud andmesubjektiga seoses töödeldavaid isikuandmeid, annab mõnikord üksikasjaliku ülevaate andmesubjekti eraelust.

Säilitamistähtaeg peaks olema määratud objektiivsete kriteeriumite alusel ja dokumenteeritud põhjendustega. Vastutavad töötajad peaksid tagama, et juurdepääsutaotluse teatis salvestatakse eraldi muust andmesubjekti käsitlevast teabest, mille suhtes võidakse kohaldada muid säilitamistähtaegu ning samuti muudest juurdepääsuõigustest vastutava töötaja organisatsioonis. Muud liiki dokumentide või kirjade kohustuslikke säilitamistähtaegu ei tohiks vaikimisi kohaldada. Vastutavad töötajad peaksid hoolikalt hindama, kas need sätted hõlmavad tegelikult juurdepääsutaotluste edastamist ja dokumenteerima oma hinnangu.

¹ Ingesse vastus p.2.2

Seega tuleks andmetöötajal analüüsida vajadust säilitada andmetega tutvumise taotluste, nendega seotud kirjavahetuste ja vastustega seonduvaid andmeid 3 aastat ja vaadata üle määratud säilitamistähtaaja proportsionaalsus ning vajalikkus.

b) Andmetega tutvumise taotluste sisu ja teabe täielikkus.

Andmetöötaja vastuse kohaselt ei ajakohastata konkreetsest andmesubjektist lähtuvat teavet andmetöötajate eesmärkide kohta eraldi. Vajadusel selgitatakse, milliseid konkreetseid andmetöötajate tegevusi on tema andmetega läbi viidud.²

Seoses säilitamistähtaegadega edastatakse andmesubjektile üldine dokument andmetöötajate tegevuste kohta, millel on näha, millal mingisuguseid andmeid kustutatakse. Alles andmesubjekti täiendava soovi korral arvutatakse talle välja konkreetse andmegrupi kustutamisaeg.³

Juhime tähelepanu, et andmesubjektidele IKÜM artikli 15 lõigete 1 ja 2 kohaselt antav teave peaks olema kohandatud konkreetsele andmesubjektile ja konkreetsele juurdepääsutaotlusele. IKÜM art 15 lõike 1 punkti a kohane teave eesmärkide kohta peab olema konkreetne, st taotluse esitanud andmesubjektile tuleb esitada täpne eesmärk (täpsed eesmärgid). Vastutava töötaja üldiste eesmärkide loetelust ei piisa, kui ei selgitata, millist eesmärki (milliseid eesmärgid) vastutav töötaja taotluse esitanud andmesubjekti puhul taotleb. Kui töötlemine toimub mitmel eesmärgil, peab vastutav töötaja selgitama, milliseid andmeid või andmekatgoriaid millisel eesmärgil või millistel eesmärkidel töödeldakse.⁴ Teabe esitamine, mis ei ole kohandatud vastavalt konkreetsele andmesubjektile ja tema taotlusele, on vastuolus nii andmetega tutvumise õiguse eesmärgiga olla teadlik töötlemise seaduslikkusest ja seda kontrollida, kui ka vastutava töötaja kohustusega aidata kaasa andmesubjektide õiguste kasutamisele (IKÜM art 12 lõige 2).

IKÜM art 15 lg 1 punkti d kohaselt tuleb andmesubjektidele anda teave säilitamise ajavahemikust või kui see ei ole võimalik, siis ajavahemiku määramise kriteeriumitest. Isikuandmete säilitamistähtaegu käsitlevad märkused peavad keskenduma andmesubjekti käsitlevatele konkreetsetele andmetele. Kui andmesubjekti isikuandmete suhtes kohaldatakse erinevaid säilitamistähtaegu (nt kuna kõikide andmete suhtes ei kehti seadusest tulenev säilitamiskohustus), tuleb märkida vastavate töötlemistoimingute ja andmekatgoriate kustutamistähtajad eraldi.⁵

c) Info vastuvõtjate kohta. Andmetöötaja vastas, et esitab andmesubjektile esmalt vastuvõtjate kategooriad ning alles täiendava soovi korral konkreetsed vastuvõtjad.⁶

IKÜM art 15 lg 1 punkti c kohaselt tuleb andmesubjektile anda info vastuvõtjate või vastuvõtjate kategooriate kohta. Vastutavad töötajad peavad täpselt registreerima, millistele üksustele nad isikuandmeid avaldavad ja kus need vastuvõtjad asuvad, et oleks võimalik nimetada tegelikud vastuvõtjad vastavalt IKÜM artikli 15 lõike 1 punktile c. Artikli 15 kohaselt ette nähtud, et kui andmesubjekt ei ole otsustanud teisiti, on vastutav töötaja kohustatud nimetama tegelikud vastuvõtjad, välja arvatud juhul, kui neid vastuvõtjaid ei ole võimalik kindlaks teha või kui vastutav töötaja tõendab, et andmesubjekti andmetega tutvumise taotlused on selgelt põhjendamatud või ülemäärased isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 tähenduses.⁷

² Ingese vastus, p.5.6

³ Ingese vastus, p. 5.8

⁴ Suunised 01/2022 andmesubjekti õiguste kohta – õigus tutvuda andmetega, p. 114

⁵ Suunised 01/2022 andmesubjekti õiguste kohta – õigus tutvuda andmetega, p. 118

⁶ Ingese vastus, p. 5.7

⁷ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Österreichische Post AG, C-154/21

Koondraport seire tulemustega avalikustatakse Euroopa Andmekaitsekoogu (EAKN) kodulehel jaanuaris 2025.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Annika Kaljula

jurist

peadirektori volitusel